

KIRAAT

Kıraat farzdır

Soru: Namazda kıraat farzını yerine getirmek için, Fatiha ile bir zamm-ı sure mi okunur?

CEVAP

Hayır. Kıraat Kur'an okumak demektir. Fatiha veya zamm-ı sureden biri okununca, kıraat farzı yerine gelmiş olur. Fatiha ve zamm-ı sure okumak vacibdir. Diğer mezheplerdeyse, Fatiha okumak farz, zamm-ı sure okumak sünnettir.

"Sübhane Rabbike"nin manası

(Sübhane rabbike) demek, (Bütün insanların üstünde, akılların ermediği kemalatın, üstünlüklerin sahibi olan senin gibi bir Peygamberi yaratan, yetiştiren Rabbin, her ayıptan münezzehtir) demektir. Halbuki, (Sübhane rabbina) demek, (Biz günahı çok, asi kulların yaratıcı, yetiştireni her ayıptan münezzehtir) demektir. Allahü teâlâyı tenzih etmekte, sena etmekte günahkâr kulları araya sokmanın, ne kadar yersiz olduğu, ilmi ve akli olan kimse için, pek meydandadır. O halde (Sübhane rabbike) makamı, (Sübhane rabbina) makamından, edep, fesahat ilimleri bakımından, kat kat daha yüksektir. Yani (Sübhane rabbike) demek, (Sübhane rabbina) demekten, tenzihe ve senaya daha ziyade uygundur. Âyet-i kerimede Allahü teâlâ, kendi kendini meth ve sena ediyor. İnsan, bundan daha iyi sena yapabilir mi?

Soru: İlmihal'de, Sübhane Rabbike âyetini namazda ve namaz dışında okumanın çok sevap olduğu bildiriliyor. Bu âyeti namazda, selamdan önce, Salli barik ve Rabbena okuduktan sonra mı okuyacağız yoksa dua ederken mi? Başka nerelerde okunur?

CEVAP

Sübhane Rabbike âyeti bir çok yerde okunur. Birkaçını bildirelim:

1- Zammı sure olarak okunur.

2- Kur'an-ı kerim okunduktan sonra okunur.

3- Dine aykırı olmayan toplantıdan sonra okunur.

4- Namaz bitip dua ettikten sonra da okumak çok sevaptır. 11 kere İhlas-ı şerif, bir kere Kuleüzüler okunur ve 67 Estagfirullah denerek yetmiş tamamlanır. On kere (Sübhanallahi ve bi-hamdihi sübhanallahilazim) denir. Sübhane Rabbike âyeti de okunur.

Namazdan sonra, duayı Sübhane Rabbike âyetini okuyarak tamamlamalı. (Dürr-ül-muhtar, Dürrer)

Soru: İlmahal'de, (Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" namazdan selam verince, Sübhane Rabbike âyet-i kerimesini okurdu) hadis-i şerifi bildiriliyor. Bunu namazdan sonra okumak uygun olur mu?

CEVAP

Hayır, uygun olmaz. O hadis-i şerifin yazılma maksadı, Sübhane Rabbike âyetini değiştirip Rabbina denmemesi gerektiğini bildirmek içindir. Selamdan sonra nelerin okunacağı İlmahal'de

açıkça bildiriliyor. Sünnetle farz arasında Allahümme entessalam'dan başka bir şey okunmaz. En sonda da, üç istigfar, Âyet-el-kürsi ve diğer tesbihler okunur. Orada başka bir şey okumak, araya başka dua, tesbih ilave etmek bid'at olur.

İslam Ahlakı kitabında da, farzı kılar kılmaz veya sünnetle farz arasında okunması hadis-i şerifle bildirilen dualar yazıldıktan sonra, böyle duaları, **Hanefî** mezhebinde duadan sonra okumak gerektiği bildiriliyor. Yine İlmahal'de deniyor ki:

(Sünnetle farz arasında konuşmak veya dua, zikir okumak, sünneti sakıt etmezse de sünnetin sevabını azaltır. Sünnetten sonra yalnız, Allahümme entessalam okunur. Fazla bir şey okunursa, sünnet namazı, sünnet olan yerinde kılınmamış olur. Bazı âlimler, sünnet sakıt olur, tekrar kılınması lazım olur demişlerdir.)

İkinci bir husus da, biz hadis-i şerifle amel edemeyiz. Mezhebimizin hükmü ne ise ona uymamız lazımdır. Birkaç örnek verelim:

1- Hadis-i şerifte, denizden çıkan her hayvanın yenileceği bildiriliyor. Üç mezhepte de denizden çıkan her hayvan yenir. Ama **Hanefî** mezhebinde deniz haşaratı yenmez, balıktan başkası yenmez.

2- Yine hadis-i şerifte, kan aldırmanın ve vücuttan çıkan kanın abdesti bozmayacağı bildirilmiştir. Üç mezhepte de çıkan kanlar abdesti bozmaz, ama **Hanefî** mezhebinde kan çıkınca abdest bozulur. Biz mezhebimizin hükmüne uyarız, kan çıkınca abdestimiz bozulmuş olur.

3- Bir başka hadis-i şerifte de, Fâtiha okumadan kılınan namazın sahih olmadığı bildirilmiştir. Bunun için **Şâfiî**lerin, imam arkasında da, Fâtiha okumaları farzdır. **Hanefî** mezhebinde ise harama yakın mekruhtur. Mezhebimizin hükmüne uymayıp hadis-i şerife uymaya kalkarsak mezhepsiz oluruz.

Sübhane Rabbina demek

Soru: Dua niyetiyle, "Sübhane Rabbike" âyetini değiştirerek, "Sübhane Rabbina" şeklinde okumakta mahzur var mıdır?

CEVAP

Birkaç kitapta (Dua ederken âyeti değiştirip Rabbike yerine Rabbina demek daha iyi olur) deniyor ise de muteber kitaplardaki hüküm şöyle:

Müfessirlerin baş tacı Beydavi hazretleri Hazret-i Ali'nin (Kıyamet günü bol bol sevaba kavuşmak isteyen, her toplantı sonunda, **Sübhane Rabbike** âyetini sonuna kadar okusun!) buyurduğunu bildirmektedir. Diğer tefsirlerde de mesela Mevakib tefsirinde de böyle yazmaktadır.

Birkaç hadis-i şerifte buyuruluyor ki:

(Kıyamet günü bol sevap kazanmak isteyen kimse, bir toplantıdan kalkınca Sübhane Rabbike âyet-i kerimesini okusun!) [**İbni Hibban**]

(Bir kimse namaz sonunda, üç defa Sübhane Rabbike âyet-i kerimesini okursa, kâfi miktarda sevaba kavuşur.) [**Taberani**]

Ebu Said-i Hudri Radiyallahü anh, **Resûlüllah** efendimizin namazdan selam verince, üç defa (Sübhane Rabbike Rabbil izzeti...) okuduğunu bildiriyor. (Ebu Ya'la) (Hatib-i Bağdadi)

Yine Ebu Said-i Hudri hazretleri, (**Resûlullah** sallallahü aleyhi ve sellem, namazda, selam vereceği zaman, Sübhane Rabbike âyet-i kerimesini okurdu) buyurmaktadır. (İbni Ebi Şeybe)

Abdullah İbni Abbas radiyallahü anhüma, (**Resûlullah**, namazda selam vermeden önce, Sübhane Rabbike âyet-i kerimesini okurdu) buyurmaktadır. (Taberani)

İlim ehli bilir ki, teşehhüdde âyet-i kerimeler dua niyetiyle okunur. Yukarıdaki hadis-i şerifler gösteriyor ki, dua niyetiyle de **Peygamber efendimiz**, âyet-i kerimeyi değiştirmeden okumuştur. O halde Sübhane Rabbikeyi, değiştirip (**Sübhane Rabbina**) şeklinde okumak, Kur'an-ı kerime el uzatmak ve sünnet-i seniyyeye müdahale etmek gibi çok çirkin bir hareket olur.

İslam âlimleri fıkıh kitaplarında dua olarak da (**Sübhane Rabbike**) şeklinde okunmasını bildirmişlerdir. (**Dürr-ül-muhtar**, **Merakıl felah**)

Abdülgani Nablusi hazretleri buyuruyor ki:

(Kur'an-ı kerimdeki duaları okurken değiştirmek, Kur'an-ı kerimi kasten değiştirmek olur.)
[Hadika]

Namazda kalbden okumak

Soru: Namazda, dudaklarını hiç oynatmadan, kalbden okumak da caiz olur mu?

CEVAP

Hayır, **Hanefi**'de caiz olmaz. Namazın farzlarından biri de, kıraattir. Kıraat, kendisi işitecek kadar sesli okumaya denir. Kendi işitmezse, o kıraat olmaz. Böyle kılınan namaz, sahih olmaz. Çok kimse, bunu bilmedikleri için, dillerini oynatmadan, okuduklarını duymadan namaz kılıyorlar. Namazları sahih olmuyor.

Okuduğumuzu duymalıyız

Soru: Bir arkadaş imam oldu, ikimiz yan yana beraber öğle namazını kıldık. Yanımda olmasına rağmen, imam olan arkadaşın okuduklarını işitemedim. Namazımız sahih oldu mu?

CEVAP

Namazda kendimiz duyacak kadar sesli okumamız şarttır. Kendimiz duyacak kadar sesli okumazsak, o namaz sahih olmaz. Eğer arkadaşınız kendi okuduğunu işitecek sesle okumamışsa, namaz sahih olmaz. O kendi işiteceği sesle okuduğu hâlde siz işitmemişseniz, o zaman namaz sahih olur. (**İslam Ahlakı**)

Namazda okuyamayan

Soru: Hastalıktan veya ağza aldığı ilaçtan dolayı namazda sure ve dua okuyamayan ne yapar?

CEVAP

Böyle sebeplerle okuyamayan, okumadan kılar. (**Halebî-yi kebir**)

Kıraat unutulsa

Soru: Bir kimse, kıraati yani Fâtiha ile zamm-ı sûreyi unutup rükûa gitse, secdeye giderken hatırlasa secde-i sehv ile kurtulur mu?

CEVAP

Kıraat farzdır. Secde-i sehv ile tamamlanmaz. Fâtiha veya zammı sûreden biri unutulsa idi, secde-i sehv ile namaz tamamlanırdı. İkisi de okunmayınca farz terk edilmiş olur. Secdeye giderken doğrulup Fâtiha ve zammı sûreyi okur, rûkûu tekrar yapar, namazda tertip, yani sıraya riayet etmek farz olduğu için, önce yaptığı rûkû geçersiz olur. Namaz sonunda da secde-i sehv yapar. (Hindiyye)

Namazda kıraat

Soru: Namazda kendi işitecek kadar sesli okumak farz mıdır?

CEVAP

Üç mezhepte, kendi işitecek kadar sesli okumak farzdır. **Mâlikî**'de, dilini hareket ettirerek harfleri çıkarırsa, kendi işitmesi farz değil, müstehabdır. (El-fikhü alel mezahibil-erbea, İslam Ahlakı)

Yüksek sesle âmin demek

Soru: İmamlık yapıyorum. Cemaatten biri, (Hocam, Kâbe gibi mübarek bir yerde, yüksek sesle âmin dediği, hatta bu hususta hadis de olduğu halde, niçin Türkiye'de sessiz âmin deniyor) dedi. Ben de **Hanefi** mezhebinde, yüksek sesle söylemek mekruhtur. Vehhabilerin farklı hareketleri bizlere ölçü olmaz) dedim. Âminin sesli olarak söyleneceğine dair hadis-i şerif var mıdır?

CEVAP

Mezhep ve Mezhepsizlik maddesinde, bizlerin hadislerden hüküm çıkaramayacağımızı vesikalarla bildirmiştik. Kütüb-i sittenin beşinde bulunan, (Ateşte ısınmış bir şeyi yiyip içmek abdesti bozar) hadis-i şerifini nakletmiş, ateşte ısınan şeylerin abdesti bozmayacağını bildirmiştik.

Ayrıca cemaatle namaz kılarken, imam arkasında cemaatin de Fatiha okuması gerektiği hadis-i şerifle bildirilmiştir. Fakat **Hanefi** mezhebinde, imam arkasında Fatiha okumak harama yakın mekruhtur.

Ebu Davud'un bildirdiği hadis-i şerifte, imamın "veleddâllin" dedikten sonra, ön safta olanların işiteceği bir sesle âmin dediği bildirilmektedir. Fakat **Hanefi** mezhebinde, yüksek sesle âmin demek mekruhtur.

Dürr-ül-muhtardaki (Fatihadan sonra, imam ve cemaat, sessiz olarak, âmin der. İmam Fatihayı bitirince, cemaatin ve imamın yüksek sesle âmin demesi mekruhtur. Hafif söylemelidir) hükmü, İbni Abidin c.1, s. 492, [tercümesi c. 2, s. 270], Halebi-yi kebir s. 309, **Halebi-yi sagir** s. 233, Hindiyye s. 258, Mizan-ı kübra s. 249, Mezahib-i erbea s. 250, Hidaye s.107, Dürer gurer s.127, **Nimet-i İslam** s. 300 [namazın 80. mekruhu], Ömer Nasuhi Bilmenin ilmi halinin 159. sayfasında da vardır.

Mevkufatta da, (İmam, veleddâllin dedikten sonra, hem imam, hem de cemaat âmini gizli olarak söyler. Hadis-i şerifte, (İmam şu üç şeyi gizli söyler: Euzü çekmek, Besmele okumak ve âmin demek) buyuruldu) denmektedir.

İmam-ı a'zam Ebu Hanife hazretlerinin, (Cemaatle namaz kılarken, imama uyanlar, Fatiha ve zammı sure okumaz) dediğini duyanlardan on kişi, Hazret-i imamın huzuruna gelip derler ki:

- İmamın okumasını kâfi görüp, cemaate Kur'an okutmadığını işittik. Halbuki, Fatihatsız namaz olmaz. Elimizde bunu ispat eden kuvvetli deliller vardır. Hakkın ortaya çıkması için tartışmaya geldik.

Hazret-i imam der ki:

- Ben bir kişi, siz on kişisiniz, hepinizle aynı anda nasıl tartışayım?
- Nasıl tartışmak istiyorsunuz?
- İşinizden en bilgili, âlim olanı seçin, onunla konuşayım. O, kendi ile birlikte hepinizin adına konuşsun.
- Teklifiniz uygun...
- O beni yenerse, hepiniz beni yenmiş olacaksınız, ben onu yenersem, hepiniz yenilmiş olacaksınız. Kabul mü?
- Peki kabul ettik.
- Tartışmayı ben kazandım.
- Nasıl olur, daha başlamadık bile...
- Siz, seçtiğiniz âlimin hepinizin adına konuşmasını kabul etmediniz mi?
- Evet...
- Ben de, sizin kabul ettiğinizi kabul ediyor, aynı şeyi söylüyorum. Herkesin tâbi olduğu imam, kendi adına ve ona uyup, imam kabul edenler adına Kur'an-ı kerim okur, cemaat okumaz. Anlaşamadığımız bir nokta kaldı mı?

- Evet anlaştık.

Fatihatsız namaz olmaz

İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

Namazda kıraat farzdır ve hadis-i şerifte (Fatihatsız namaz olmaz) buyuruluyor. Neden **Hanefi**lerin, hakiki kıraatı [cemaatin hepsinin okumasını] bırakıp, kıraat-i hükmiye [İmamın okuyup, cemaatin susmasına] karar vermelerinin sebebini anlayamadım.

İmam arkasında sükut etmeye dair açık bir delil bulamadım. Buna rağmen, mezhebime uyararak imam arkasında Fatiha okumadım. Çünkü, delili zayıf diye, mezhebimin hükmü ile amel etmemenin ilhad olduğunu biliyordum.

Nihayet Allahü teâlâ, mezhebe uymanın bereketi ile, **Hanefi** mezhebinde imama uyan cemaatin kıraati terk etmelerindeki hakikati izhar eyledi. İmam, sanki cemaatin dilinden okuyor. Bu şuna benzer:

Bir köy halkı, köyün ortak bir meselesi için, köylünün tamamı kaymakama gitmez. Birkaç kişilik bir heyet seçerler. Bu heyetin hep bir ağızdan meseleyi anlatmaları da doğru olmaz. İçlerinden birini, temsilci seçerler. Temsilci, istekler aynı olduğu için, hepsinin dili ile ihtiyaçlarını arz eder.

Kendilerine temsilci kabul ettikleri bu kimse, onların adına konuşur. Seçilen bu temsilcinin hepsinin adına ihtiyaçlarını arz etmesi şeklinde olan, cemaatin hükmi konuşması, onların hakiki konuşmalarından daha iyidir. İmam ile cemaatin hali de böyledir. (Mebde ve Mead f.30)

Soru: Namazda imam arkasında Fatiha okunur mu?

CEVAP

Bu konudaki üç hadis-i şerif şöyle:

(Fatihatsız namaz eksiktir.) [Tirmizi]

(Namazda imam okurken siz de okumayın, Fatihayı hafif okuyun!) [Beyheki]

(Fatihatsız namaz olmaz.) [Buhari, Müslim]

Bu hadislerle ve başka delillere dayanarak, **Şafii** âlimleri imam arkasında Fatiha okumanın farz olduğunu bildirmişlerdir.

Maliki'de ise, imam yavaş okurken müstehaptır. İmam açıktan okuyorsa, Fatiha okunmaz. Namazda Fatiha okumak **Maliki**'de farz, **Hanefi**'de ise, vaciptir.

Hadis-i şeriflere bakalım:

(İmamla namaz kılarken susun, imamın kıraati, cemaatin kıraatidir.) [Hatib]

(İmamın arkasında olmak hariç, Fâtiha okumadan bir rekat kılan, aslâ namaz kılmamıştır.) [Tirmizi]

(Ne o, Kur'anda rekabet mi, namazda biri benimle beraber okuyordu.) [Tirmizi]

Hanefi âlimleri, bu hadislerle ve başka delillere dayanarak, (İmam arkasında Fatiha okumak mekruhtur) demişlerdir.

İmam-ı Rabbani hazretleri buyurdu ki:

(Hadis-i şeriflerle amel etmek, bize caiz olmaz. Mezhebimizin hükmüne aykırı gibi görülen hadis-i şerifler, âlimlerin sözlerini reddetmek için delil ve senet olamaz. Bir **Hanefinin**, imam arkasında Fatiha okuması mezhepten çıkmaktır, ilhaddır.) [Müjdeci m. 312, Mebde ve Mead 31]

M. Hadimi hazretleri buyuruyor ki:

(Dindeki dört delil, müctehidler içindir. Bizim için delil, mezhebimizin bildirdiği hükümdür. Çünkü bizler, âyet ve hadisten hüküm çıkaramayız. Mezhebin bir hükmü, âyete, hadise uymuyor gibi görünse de yanlış değildir. Çünkü âyet ve hadis ictihad isteyebilir, başka bir âyet veya hadisle değişmiş olabilir veya bilmediğimiz bir tevili vardır.) [Berika s. 94]

Namazda sure atlayarak okumak

Soru: Namazda bir sure atlayarak okumak mekruh mu? Aradaki sure uzun olsa yine mekruh olur mu? Mesela (Vettini)yi, sonra (İnna enzelna)yı okumak mekruh mudur?

CEVAP

Her namazda, ikinci rekatta birinci rekatta okuduğundan üç âyet uzun okumak mekruhtur. İkinci rekatta, birinci rekatta okuduğundan sonraki bir kısa sureyi atlayarak daha sonrakini okumak da mekruhtur.

Buna göre, (Eraeytellezi)yi birinci rekatta okuyan kimsenin, ikinci rekatta (Kul ya)yı okuması mekruh olur. Çünkü bir küçük sure olan (İnna ateyna) atlanmıştır. (Vettini)den sonra (İnna

enzelna)yı okumak mekruh değildir. Çünkü bu iki sure arasında uzun bir sure olan (İkra) diye başlayan sure bulunmaktadır.

Soru: Birinci rekatta Kevser suresini okuyan kimse, ikinci rekatta da unutup yine Kevser suresini okumaya başladıktan sonra, bırakıp İhlası okusa mahzuru olur mu?

CEVAP

Ezberinde iki sure varken bir sureyi iki rekatta da kasten okumak mekruhtur. Fakat unutarak ikinci rekatta da aynı sureye başlarsa, bırakmaz, tamamlar. Hadis-i şerifte (Bir sureye başlarsan, onu oku ve artık değiştirme!) buyuruldu.

Soru: Vitir vacip namazını kılarken 3. rekatta zammı sure olarak 2.rekatta okunan zammı surenin devamı olmayıp bir veya iki sure öncesi okunursa ne olur veya 3. rekât müstakil olarak kabul edilip bir önceki okunana bakılmaz mı?

CEVAP

Üçüncü rekât müstakil değildir. İkinci rekatta okunandan sonrakini veya daha aşağıdakilerini okumak gerekir. Kasten öncekileri okunursa mekruh olur, unutulmuş okunursa mekruh olmaz.

Soru: Vitirde sıra ile Felak, Nas, Fil suresini okumak mekruh mu?

CEVAP

Evet.

Soru: İlk rekatta İhlas, 2.de, unutup Kevseri okumak mekruh mu?

CEVAP

Mekruh olmaz. Çünkü yanılmak özürdür.

Soru: Atlanılan sure uzun olursa, bir sure atlanabilir mi? Mesela Tin suresinden sonra, uzun olan Alak suresini atlayıp Kadir suresi okunabilir mi?

CEVAP

Evet.

Soru: Kadir suresini okurken yanılıp bir âyet atlayarak okumuşum. Namaz bozulmuş oldu mu?

CEVAP

Hayır bozulmuş olmadı. Üç âyet okununca vacib yerine gelir.

Soru: Namazda zammı sure okurken unutulmuş bir âyet atlansa caiz olur mu?

CEVAP

Bundan önce veya sonra 3 âyet veya 3 kısa âyet uzunluğunda bir âyet okunmuşsa caizdir. Okunmamışsa tekrar baştan alınır, 3 âyet okunur ve secde-i sehiv de yapılır.

Soru: Bir rekatta, atlayarak Kadir, Fil ve İhlası okumak caiz mi?

CEVAP

Evet.

Soru: Namazda, uzun bir sureyi okurken, üç veya daha fazla âyet-i kerime atlayarak diğer rekatta devamını okumak uygun mudur? Diğer rekatta okumaya devam ederken biraz ileriden okunabilir mi?

CEVAP

Evet.

Soru: Namazlarda ikinci rekatta okuduğumuz sureler, birinciden üç âyet miktarı uzun olursa mekruh olur mu? Bu husus, farz, sünnet ve nafilelerde aynı mıdır?

CEVAP

Evet hem farz, hem sünnet, hem de diğer nafilelerde böyledir. Ancak nafilelerde üçüncü ve dördüncü rekatlarda da zammı sure okunur. Üçüncü rekatları birinci ve ikinci rekatlardan uzun okumak mekruh olmaz. Çünkü nafilelerde her iki rekât müstakil bir namaz sayılır. Sünnetler de nafîle namaz demektir.

Sünnetleri kılariken kazaya da niyet edenler için bu durum geçerli değildir; çünkü onlar farz gibi kılınır, yani üçüncü dördüncü rekatlarında zammı sure okunmaz. Okunursa da mahzuru olmaz.

Zammı sure okurken

Soru: Namazda, zamm-ı surede ikinci rekâtta okunan, birinci rekâtta okunan sureden üç âyet fazla olmaması sünnettir deniyor. O zaman, sadece Fil suresinden aşağısını ezbere bilen biri sünnete nasıl uyabilir?

CEVAP

Birinci rekâtta Maun okunursa yedi âyettir. Ondan sonra üç veya dört âyetli sureler okunabilir. Mesela birincide Maun, ikincide, Kevser, Nasr veya İhlâs okunabilir. Yahut birincide Kâfirun okunursa, ikincide Nasr okunabilir. İkincide aynı miktar veya iki âyet fazla olanları da okumak caizdir, mekruh olmaz. Mesela üç âyet olan Kevser'den sonra, beş ayet olan Tebbet ve Felak okunabilir.

Soru: Yanılarak, bir önceki rekâtta okuduğu zamm-ı sureden önceki bir sureyi veya bir sure atlayarak okumaya başlayan ne yapar?

CEVAP

Bir şey yapmak gerekmez, okumaya devam eder, mekruh olmaz, çünkü unutmak özürdür.

Uzun sure okumak

Soru: Zamm-ı sure olarak Kevser suresinden sonra, Kâfirun suresini okumak neden mekruhtur?

CEVAP

İkinci rekâtta, birinci rekâtta okunan zamm-ı sureden, üç veya daha fazla âyet okumak mekruh olduğu için, Kevser'den sonra Kâfirun'u okumak mekruhtur. Yanılıp okunursa mekruh olmaz.

Namazda mekruh olan

Soru: (Namazda ikinci rekâta birinciden üç âyet uzun okumak mekruhtur) deniyor. Bu, tahrimen mekruh mudur?

CEVAP

Yalnız mekruh denince genelde tahrimen mekruh anlaşılırsa da, **Nimet-i İslam** kitabında, bunun tenzihen mekruh olduğu bildiriliyor. Unutarak okunursa mekruh olmaz.

Aynı sûreden farklı âyet okumak

Soru: Bir kimse, aynı rekâta aynı sûrenin farklı âyetlerini zammı sûre olarak okuması mekruh olur mu? Mesela Tebareke sûresinin ilk âyetini okuyup, arkasından, ikinci sayfasındaki (ve esirru) diye başlayan âyeti okusa mekruh olur mu?

CEVAP

Evet, mekruh olur. Atlamadan okumalıdır.

Sure veya âyet okurken besmele çekmek

Soru: Sûre ve âyet okurken Euzü Besmele okunur mu?

CEVAP

Sûre okurken, Euzü ve besmele okunur. Âyet-i kerime okurken, âlimlerin çoğuna göre, yalnız Euzü okunur, Besmele okunmaz. Mesela Âyet-el kürsi, Amenerresulü, Hüvallahüllezi gibi âyetleri okurken Besmele çekmek gerekmez. Sadece Euzü okunur. Besmele de çekilirse mahzuru olmaz.

Soru: Yalnız namaz kılarken, sübhaneke okuduktan sonra euzü besmele okumak sünnet midir?

CEVAP

Evet.

Soru: Yalnız kılanın, zammı sureye başlarken, besmele çekmesi gerekir mi?

CEVAP

Gerekmez, bazı âlimlere göre, besmele çekmekte mahzur yoktur.

Soru: Yalnız namaz kılarken besmeleyi Fatiha-i şerif ile birleştirerek okumanın hükmü nedir?

CEVAP

Caizdir. Birleşince ...milhamdü lillahi diye okunur.

Soru: Peş peşe zammı sure okunsa, başlarında besmele çekmek gerekir mi?

CEVAP

Gerekmez.

Soru: Sübhaneke, Ettehiyyatü ve diğer duaların aralarında Besmele mi çekilir, Allahü ekber mi denir?

CEVAP

Besmele çekilmez, Allahü ekber de denmez.

Zammı sureden önce Besmele çekilir mi çekilmez mi?

Soru: Yayınlarınızdaki kitaplarda şöyle deniyor:

Namazda Fatihadan sonra, Besmele çekmek gerekmez. Çekmek iyi olur.

Fatiha ile sure arasında Besmele çekmek, caiz veya müstehabdır.

Zammı sure okurken Besmele çekilmez. (Ey oğul ilmihali, Namaz kitabı)

CEVAP

Zammı sureden önce Besmele çekmek gerekmez. Çekilirse iyi olur, müstehab olur. Çekilmezse mahzuru olmaz. **Şafii** mezhebinde ise Besmele çekmek gerekir. Bir mezhepte yapmak gereken şeyi, öteki mezhepte yasaklanmamışsa, o işi yapmak müstehab olur. Mesela kadınlara dokunan kimsenin **Şafii**de abdesti bozulur. **Hanefi**de abdesti bozulmaz. Ama, bir **hanefi** yabancı kadına veya eşine dokununca, o abdestini kullanmışsa, yeniden abdest almasının mahzuru olmaz. **Şafii**de yeniden abdest almak farz olduğu için, **Hanefi**nin yeniden abdest alması iyi olur, müstehab olur. Bunun gibi, **Şafii** mezhebinde zammı sure okurken besmele çekilir. **Hanefi**nin çekmesi gerekmez, ama çekerse iyi olur, müstehab olur. Mesele bundan ibarettir.

Soru: Nahl suresinin 98. âyetinde, Kur'an okurken Euzü çekmenin farz olduğu bildirildiğine göre, namaz kılarken Fatihadan önce Euzü besmele okumayı unutana secde-i sehv gerekir mi?

CEVAP

Kur'an-ı kerimde bildirilen her emir farz değildir. Namaz dışında sure veya âyet okumaya başlarken Euzü okumak vacibdir. Yine namaz dışında Fatiha okumaya başlarken Besmele okumak da vacibdir. Diğer surelere başlarken Besmele okumak sünnettir.

Namaz içinde zammı sure okumaya başlarken Euzü Besmele çekilmez. Bazı âlimlere göre, besmele çekilmesi müstehabdır, iyi olur.

Namaz içinde, Sübhaneke okuduktan sonra, Fatihadan önce, Euzü Besmele okumak sünnettir. Unutulursa secde-i sehv gerekmez. Sizin dediğiniz gibi, farz olsa idi, secde-i sehv kurtarmazdı, farz terk edildiğinden o namazı yeniden kılmak gerekirdi.

Tevbe sûresini okurken

Soru: Tevbe sûresinin başında, niye Besmele yok?

CEVAP

Bu sûrenin, Enfal sûresinin devamı mı, yoksa ayrı bir sûre mi olduğu bildirilmeyip, **Resûlüllah** efendimiz de, Besmele yazılmasını emretmediği için, bu sûrenin başına Besmele konmadı. (Beydavi)

İlk bu sureyi okumaya başlarken çekilir. Önceki sureden sonra okurken, besmele çekmek mekruhtur.

Fatiha okurken

Soru: Namaz dışında Fatiha okurken, Euzü Besmele çekmek vacib midir?

CEVAP

Vacibdir. Fakat Fatiha dua niyetiyle okunursa, vacib olmaz. Namaz içinde, Sübhaneke'den sonra, Fatiha'dan önce Euzü Besmele geçmek sünnettir.

Zamm-ı sure okumakla ilgili sorular

Soru: Muavvizeteyn, Felak ve Nas sureleri mi? 4 Kul da Kâfirun, İhlas, Felak ve Nas sureleri mi?

CEVAP

Evet. Muavvizeteyn, Felak ve Nas yanî Kul e'ûzü birabbil felak ile Kul e'ûzü birabbinnâsıdır.

Rükûda hatırlayan

Soru: Namazda zammı sureyi okumadığını rükûda hatırlayan kimse ne yapar?

CEVAP

Farz namâzların birinci ve ikinci rek'atlerinde zamm-ı sûreyi okumayıp, üçüncü ve dördüncü rek'atlerinde okumak, ilk iki rek'atde, Fâtihadan sonra zamm-ı sûre okumamak, bayram namâzı tekbîrlerini terk etmek, vitr namâzında kunût duâsını terk etmek, secde-i sehvi gerektirir.

Zamm-ı surenin en az miktarı

Soru: Zamm-ı sûre olarak üç âyetten aşağı olmaz, deniyor. Mesela iki âyet olan Amenerresulü veya tek âyet olan Âyet-el-kürsi okunsa caiz değil midir?

CEVAP

Caizdir. Zamm-ı sûre, Fâtîha'dan sonra okunan, en az üç âyete veya üç âyet uzunluğundaki bir âyete denir. İki âyet olan Amenerresulü veya tek âyet olan Âyet-el-kürsi de, üç kısa âyetten uzun oldukları için zamm-ı sûre olarak okunur.

Sadece Besmele okumak

Soru: Namazda zammı sure olarak Besmele okumak yeter mi?

CEVAP

Sadece Besmele okumak mekruh olur. (Fetava-i Hindiyye)

Bir sûre okumak

Soru: Sabah namazında, uzun sûre okumak için birinci rekâtta, Elemtere'den başlayıp üç beş sûre okumak mı uygun, yoksa bir sûre okumak mı?

CEVAP

Bir sûre okumak daha iyidir. (Redd-ül Muhtar)

Tebbet sûresi

Soru: (Tebbet sûresinde beddua olduğu için zamm-ı sûre olarak okunmaz. Beddua ile Allah'ın huzuruna çıkılmaz) demek yanlış değil mi? Zamm-ı sûre olarak her âyet okunmaz mı?

CEVAP

Her âyet-i kerime zamm-ı sûre olarak okunur. Kur'an-ı kerimde beddua olan, lanet okunan çok âyet-i kerime vardır. Hepsi de okunur. Birkaçının meali:

(Allah'ın laneti inkâr edenlerin üzerine olsun.) [Bekara 89]

(Biz kitapta açıkça belirttikten sonra, indirdiğimiz açık delilleri ve hidayeti gizleyenlere, hem Allah, hem de bütün lanet ediciler lanet eder.) [Bekara 159]

(Âyetlerimizi inkâr edip kâfir olarak ölenler var ya, işte Allah'ın, meleklerin, insanların hepsinin laneti onlaradır.) [Bekara 161]

(Allah, ikiyüzlü erkek ve kadınlarla inkârcılara, ebedi kalacakları Cehennem ateşini hazırlamıştır. Allah lanet etsin! Onlara devamlı azap vardır.) [Tevbe 68]

(Allah ve Resulünü incitenlere Allah, dünyada ve âhirette lanet etmiştir.) [Ahzab 57]

Önceki sûreyi okumak

Soru: İkinci rekâta, birinci rekâta okunan sûreden öncekini veya birinci rekâttan daha uzun bir sûre okumak mekruh mudur?

CEVAP

Evet, mekruhtur. Farz ve nâfilelerin hepsinde, ikinci rekâta birinci rekâttan daha uzun okumak mekruhtur. Kasten okunmazsa mekruh olmaz. Eğer okunmaya başlanmışsa artık terk edilmez, devam edilir. (Halebî)

Aynı sûreyi okumak

Soru: Bir namazın her rekâtında aynı zamm-ı sûreyi okumak mekruh olur mu?

CEVAP

Evet. İlmihâl'de, (İmamın aynı namazların aynı rek'atlerinde, aynı âyetleri okumağı âdet edinmesi mekrûhdur. Yalnız kılanlar için de her namaz için böyledir denildi. Arasına başka âyet de okumalıdır.) buyruluyor.

Zamm-ı sure

Soru: Dört rekâtlık bir nâfile namazda, sırasıyla Maun, Kevser, Kâfirun ve Nasr sûrelerini okumak mekruh olur mu?

CEVAP

Nâfile namazlarda üçüncü rekâta, ilk iki rekâttan daha uzun okumak mekruh olmaz, çünkü üçüncü rekâtla başka müstakil bir bölüme başlanmış olmaktadır. (Halebî)

Nâfile kılariken fazla okumak

Soru: Nâfile kılan kimse, zamm-ı sureyi bir rekâta iki defa veya daha fazla okusa yahut her iki rekâta da aynı sureyi okusa mekruh olur mu?

CEVAP

Evet. İlmihâl'de, (Birinci rek'atde okuduğunu, ikinci rek'atde de okumak tenzîhen mekrûhdur..) buyruluyor.

Sünnette zamm-ı sure

Soru: Sünnetlerde ve diğer nafile namazlarda, zamm-ı sure olarak aynı sureler okunabilir mi?

CEVAP

Hayır. İlmihâl'de, (İmamın aynı namazların aynı rek'atlerinde, aynı âyetleri okumağı âdet edinmesi mekrûhdur. Yalnız kılanlar için de her namaz için böyledir denildi. Arasıra başka âyet de okumalıdır.) buyruluyor.

Sure okumak

Soru: Namazda, zamm-ı sure olarak uzun birkaç âyet okumak, kısa bir sure okumaktan daha iyi midir? Mesela Âmenerresulü'yü okumak, Kevser suresi okumaktan evla mıdır?

CEVAP

Hayır, kısa veya uzun sure okumak, uzun olsa da bir veya birkaç âyet okumaktan daha sevabdır. Tek sure okumak, birkaç sure okumaktan daha sevabdır. Bir kısa sure kadar üç âyet okumak da, uzun bir âyet okumaktan daha sevabdır.

Aynı namazda aynı sureyi okumak

Soru: Namazda Kur'an okumak, namaz haricinde Kur'an okumaktan daha sevab olduğu için, akşam ve sabah namazlarından sonra okunması sünnet olan Haşr suresinin sonunu, yalnız kılarken, sabah ve akşam namazında okumak uygun olur mu?

CEVAP

Evet, uygun, fakat her zaman okumamalı.

İmamın aynı namazların aynı rekâtlarında, aynı âyetleri okumayı âdet edinmesi mekruhtur. Yalnız kılanlar için de, her namaz için böyledir denildi. Ara sıra başka âyet de okumalıdır. Namazda kısa bir sure, mesela Fil veya Kevser suresini okumak, uzun bir âyet okumaktan daha sevabdır. (İbni Abidin)

Sûre sırası

Soru: Namazda zamm-ı sûreler hangi sırayla okunur?

CEVAP

Üç kural var:

1- Mushaf'taki sırayla okunur. Tersine okumak tahrimen, önceki rekâtta okunan sureyi okumak tenzihen mekruhtur.

2- Önceki rekâtta okunandan, üç veya daha fazla âyet uzun olan sûreyi okumak mekruhtur.

3- Bir sûre atlayarak okumak mekruhtur.

Yeni bir namaz kılarken, yani selam verdikten sonra, artık önceki namazdaki sıraya riayet etmek gerekmediği gibi; unutarak, yanılarak böyle okuyunca mekruh olmaz.

Soru: Farz namazda Fatiha'dan sonra zamm-ı sure okumayı unutana secde-sehv gerekir mi?

CEVAP

Birinci ve ikinci rekâtlarda okumayı unutursa, üçüncü ve dördüncü rekâtlarda okumak ve secde-i sehv yapmak gerekir.

Her namazda aynı sûreyi okumak

Soru: İlmihâl'de, (İmamın aynı namazların aynı rekâtlarında, aynı âyetleri okumayı âdet edinmesi mekruhtur. Yalnız kılanlar için de her namaz için böyledir denildi. Ara sıra başka âyet de okumalıdır) deniyor. Bu, farz için midir? Yoksa her namaz dendiğine göre, sünnet ve nâfilelerde de aynı sûreleri okumak mekruh mudur? Ben sadece Kevser, İhlas ve Felak sûresini biliyorum. Vitirde hep bu üç sûreyi okusam mahzuru olur mu?

CEVAP

Üç sûre bildiğinize göre, farz namazlarda, bazen Kevser ile İhlas sûresini, bazen de Kevser ile Felak sûresini okumanız iyi olur. Böylece aynı sûreleri okumamış olursunuz.

Şirkten korunmak

Soru: İslam Ahlakı kitabında, (Kâfirun suresini sabah akşam okuyan, kendisini şirkten korumuş olur) deniyor. Bu sûreyi namazda zamm-ı sûre olarak okusak yine şirkten korunmuş olur muyuz?

CEVAP

Evet, namazda okumak daha sevab olur.

Peygamber efendimiz, sabah namazının sünneti ile akşamın sünnetinde Kâfirun ve İhlas'ı; öğle namazının ilk dört rekât sünnetinde dört Kul'ü [Kâfirûn, İhlâs, Felak, Nas]; öğlenin son sünnetiyle yatsının son sünnetinde Felak ve Nas'ı okumuştur. Bu sûreleri bu sünnetlerde okuyan dış ve kulunç ağrısı da görmez. (Tergib-üs salat)

Okurken şaşırarak

Soru: Namazda şaşırıp İhlas sûresinin son âyeti okunmasa veya Felak sûresinin son iki âyeti okunmasa veya Tin sûresinin ilk âyeti okunduktan sonra şaşırıp son üç âyeti okunsa yahut Beyyine sûresinin tek âyeti okunduktan sonra şaşırıp başka okunamasa yahut Kadir sûresinin ilk iki âyeti okunduktan sonra şaşırıp hiç okunamasa namaz bozulmuş olur mu?

CEVAP

Hiçbiri namazı bozmaz, secde-i sehv de gerekmez.

Ölçüsü şu: Üç âyet miktarı okunmuşsa namaz tamamdır. Yahut üç kısa âyet miktarı, bir uzun âyet okunmuşsa, gerekli zamm-ı sûre okunmuş olur.

Kıraat ve zamm-ı sûre

Soru: Dört rekâtlı sünnetlerin her rekâtında Kur'an okumak farz mıdır?

CEVAP

Namazda Kur'an okumaya (Kıraat) denir. Nâfilelerin, sünnetlerin ve vitir namazının her rekâtında kıraat farzdır, her rekâta Fâtiha ve zamm-ı sûre okumaksa vacibdir. Fâtiha veya zamm-ı sûre okununca kıraat farzı yerine gelir. (Kuduri)

Uzun âyet okumak

Soru: 4 âyet olan Kureyş sûresinden sonra 7 âyet olan Maun sûresini okumak ve ikinci rekâta birinci rekâttakinden 3 âyet fazla okumak mekruh olduğuna göre, birinci rekâta bir âyet olan Âyet-el kürsî, ikincide 6 âyet olan Nas sûresi okunabilir mi?

CEVAP

Evet, okunabilir. Âyet-el kürsî bir âyet ise de, Nas sûresinden uzundur.

Zamm-ı sûre okurken

Soru: (Zamm-ı sûre okurken Besmele çekilse de olur, çekilmese de olur) deniyor. Hangisi daha efdaldır?

CEVAP

Fâtihadan sonra, Besmele çekmek lâzım değildir. Çekerse iyi olur. Şâfi'î mezhebini taklîd eden **hanefî**lerin bu Besmeleyi okumaları lâzımdır. Sonra bir sûre veyâ üç âyet okur. Fâtihadan sonra, imâm ve cemâ'at, sessiz olarak, (Âmîn) der. İmâm ile kılarken, cemâ'at Fâtiha ve sûre okumaz. (Âmîn), (Kabûl et) demektir. (İlmihal)

Soru: Namazda Fâtiha'dan sonra zamm-ı sûre okurken nelere dikkat etmek gerekir?

CEVAP

İbni Âbidin hazretleri buyurdu ki: Her namazda, ikinci rekâta, birinciden üç âyet uzun okumak [Mesela, Kevser sûresinden sonra Kâfirun sûresini okumak] mekruhtur. İmamın aynı namazların aynı rekâtlarında, aynı âyetleri okumayı âdet edinmesi mekruhtur. (Yalnız kılanlar için de, her namaz için böyledir) denildi. Ara sıra başka âyet de okumalıdır. Birinci rekâta okuduğunu, ikinci rekâta da okumak tenzihen mekruhtur. Birincide Nas sûresini okumuşsa, ikincide tekrar okur. Çünkü tersine [yani Nas'tan önceki sûrelerden birini] okumak, daha kerihlidir. İkincide, birinci rekâta okuduğundan sonraki bir kısa sûreyi atlayarak, daha sonrakini okumak [Mesela Nasr sûresini okuduktan sonra Tebbet sûresini atlayıp İhlas'ı okumak] mekruhtur. Bir rekâta, sırayla birkaç sûre okumak mekruh değilse de, bir sûre okumak efdaldır. İkincide, birincide okuduğundan önceki âyetleri veya sûreleri okumak mekruhtur. Kur'an-ı kerimi Mushaf'taki sırayla okumak, her zaman vacibdir. Bir kısa sûre kadar üç âyet okumak, bir uzun âyet okumaktan efdaldır.

Soru: Namazlarda ikinci rekâta okuduğumuz sûreler, birinciden üç âyet miktarı uzun olursa mekruh olur mu? Bu husus, farz, sünnet ve nâfilelerde aynı mıdır?

CEVAP

Evet, hem farz, hem sünnet, hem de diğer nâfilelerde böyledir. Ancak nâfilelerde üçüncü ve dördüncü rekâtlarda da zamm-ı sûre okunur. Üçüncü rekâtları birinci ve ikinci rekâtlardan uzun okumak mekruh olmaz. Çünkü nâfilelerde her iki rekât müstakil bir namaz sayılır. (Halebî)

Hep aynı sûreleri okumak

Soru: Farz namaz kılarken aynı rekâtlarda hep aynı sûre veya âyetleri okumak caiz midir?

CEVAP

Mekruh olur. (Hindiyye)

Eğer başka sûre bilmiyorsa, okuması mekruh olmaz, ama bir iki sûre daha ezberlemeye çalışmalıdır.

Uzun bir âyetten sonra kısa sûre

Soru: Uzun bir âyetten sonra, kısa bir sûre okumak caiz midir?

CEVAP

Caizdir, mesela birinci rekâtta Âyet-el kürsi'yi, ikinci rekâtta ise, Kevser veya İhlas sûresini okumak mekruh olmaz. (Hindiyye)

Yanılıp üç kere okumak

Soru: (Namazda yanılıp bir âyeti üç kere okumak namazı bozar) diyorlar. Bir sûreyi üç kere okumak da bozar mı?

CEVAP

Bir âyeti veya sûreyi üç kere, beş kere hattâ on kere okumakla namaz bozulmuş olmaz. Çünkü Kur'an okumak namaza mâni bir iş değildir. Fakat mekruh olur. Dört rekâtlı namazların birinci ve ikinci rekâtında, zamm-ı sûre iki veya daha fazla okunursa, secde-i sehiv gerekir. Üçüncü ve dördüncü rekâtlarda ise, Fâtiha veya zamm-ı sûre, ne kadar çok tekrar edilirse edilsin secde-i sehiv gerekmez.

Her gün aynı sûreleri okumak

Soru: Ben sadece Fil, Kevser ve İhlas sûrelerini biliyorum. Bir gün bütün farz ve kaza namazlarında Fil sûresi ile İhlas'ı okuyorum. İkinci gün ise Kevser ile İhlas sûresini okuyorum. Üçüncü gün tekrar birinci gün okuduklarımı, dördüncü gün ise ikinci gün okuduklarımı okuyorum. Namazlarım mekruh oluyor mu?

CEVAP

Hayır, mekruh olmuyor. Her gün farklı sûre okumuş oluyorsunuz. Ancak başka sûreler de ezberleyip okumak iyi olur.

Zamm-ı sure okurken

Soru: Namazda, Fatiha'dan sonra zamm-ı sûre okurken nelere dikkat etmelidir?

Cevap: İbni Âbidin hazretleri 364. sayfada buyuruyor ki:

"İmamın Cuma ve bayram namazlarından başka her namazda, birinci rekatte, ikinci rekatte okuduğunun iki misli uzun okuması sünnettir. Yalnız kılan, her rekatte aynı miktarda okuyabilir. Her namazda ikinci rekatte birinciden üç âyet uzun okumak mekruhtur. İmamın aynı namazların aynı rekatlerinde aynı âyetleri okumayı âdet edinmesi mekruhtur. Yalnız kılanlar için de her namaz için böyledir denildi. Ara sıra başka âyet de okumalıdır. Birinci rekatte okuduğunu ikinci rekatte de okumak tenzihen mekruhtur. Birincide Kul euzü bi-Rabbinnas okursa ikincide tekrar okur. Çünkü tersine okumak daha kerihlidir. İkincide birincideki âyetin devamını okumak efdaldır. İkincide birinci rekatte okuduğundan sonraki bir kısa sûreyi atlayarak, daha sonrakini okumak mekruhtur. Bir

rekatte sıra ile birkaç sûre okumak mekruh değil ise de, bir sûre okumak efdaldır. İkindide birincide okuduğundan önceki âyetleri veya sûreleri okumak mekruhtur. Kur'an-ı kerimi Mushaf'taki sıra ile okumak her zaman vacibdir. Hatim indirirken, Kul euzü'leri okuduktan sonra hemen Fatiha ve Bekara sûresi başından beş âyet okumak çok sevabdır. Bir kısa sûre kadar üç âyet okumak, bir uzun âyet okumaktan efdaldır."

Kâfirun suresini okumak

Soru: (Kâfirun suresini okurken yanılan kimse küfre düşer) deniyor. Bilmeden söylenince veya dil sürçmesiyle söylenince de mi küfür olur?

CEVAP

Dil sürçmesiyle veya bilmeden, namazda küfre düşürücü şekilde bir âyet okunsa küfür olmaz. Yanılmak özür olur.

Namazda yanlış okumak

Soru: Bir insan namaz kılarken yanlış okusa, yanlış küfrü gerektirse, sonra dönüp düzeltse, namazı bozulmuş mu olur?

CEVAP

Hayır, namazı bozulmuş olmaz. Doğrusunu okuyunca namaza devam eder. Küfre de girmiş olmaz.

Ehad yerine ehat

Soru: Namazda İhlas suresini okurken, ehad yerine ehat denince namaz bozulmuş olur mu?

CEVAP

İlmahal'de, Bezzaziyye kitabından alınarak bozacağı bildirilmektedir.

Kelimeyi bölmek

Soru: Bir kelimeyi bölüp ondan sonra gelen kelimenin başına koymak namazı bozar mı?

CEVAP

Kelimenin bölünme durumuna bağlıdır.

Bir kelimeyi ayırıp, ikinci kelimeye birleştirmek, mesela iyyake nabüdü yerine iyya kenabüdü demek, bir kavle göre bozar.

Namazda yanlış okumak

Soru: Fâtiha sûresindeki megdubi kelimesini magdubi diye okumak, müstekıym kelimesini müstakiym diye okumak namazı bozar mı?

CEVAP

Çok kelime, Latin harfleriyle yanlış yazılıyor. Bunları sesli olarak bilen birinden öğrenmek gerekir. Tarifle olmaz. Megdubi, magdubi diye okunsa mânâ değişmez. Müstekıym kelimesi de öyle. İkinci harfler kalın olduğu için kalın okunabilir. Mesela müstekıl kelimesi, müstakil diye, vekar kelimesi vakar diye okunsa veya bekara kelimesi bakara olarak okunsa mânâ değişmez.

Hareke hatası bozmaz

Soru: Namazda (Ya eyyühellezine âmenüsteinü) âyetini, âmenisteinü diye okudum. Yani ötre değil de esre olarak ü yerine i okudum. Namazım bozulmuş oldu mu?

CEVAP

Buradaki hareke hatası namazı bozmaz. Buna i'rab hatası deniyor. [İ'rab, kelime ve fiillerin sonunda bulunan harf veya harekelerin değişmesini ve sebeplerini öğreten ilimdir.]

Yanlışlık yapmamak için, namazda, en iyi bildiğimiz sûreyi okumalıdır.

Zı harfini Ze okumak

Soru: İlmihal'de, İbni Abidin'den alınarak, (Rükû tesbihinde Zı ile azîm denir ki, Rabbim büyüktür demektir. Eğer ince Ze ile okunursa, Rabbim düşmanımdır demek olur ve namaz bozulur) deniyor. Azîm, ince Ze ile olursa düşman anlamına mı gelir?

CEVAP

İnce Ze ile söylenince, manası değişiyor. Müncid lüğatinde, şiddetli düşman anlamına geldiği yazılıdır.

Aynı kelimeyi tekrarlamak

Soru: Namazda, aynı kelime tekrar edilirse, namaz bozulmuş olur mu?

CEVAP

Yanlış okununca, düzeltmek için tekrar okumak gerekir. Tekrar okumak namazı bozmaz.

Sünnet olanı yanlış okumak

Soru: (Sünnet olan bir şeyde, yanlış okuyanın namazı bozulmaz) deniyor, doğru mu? Mesela, (Sübhâne Rabbiyel azîm) derken, manayı bozacak şekilde yanlış okursak, namaz bozulur mu?

CEVAP

Sünnet olan bir şeyde de, yanlış okumakla namaz bozulur. Mesela Arapçada üç Z harfi vardır. Birincisi kalın Zı, ikincisi ince okunan Ze, üçüncüsü Zal'dır. Bunların üçü ayrı ayrı söylenir. Rükû tesbihinde, Zı ile azıym denir ki, Rabbim büyüktür demektir. Eğer ince Ze ile azim denilirse, Rabbim benim düşmanımdır demek olur ve namaz bozulur. (Redd-ül muhtar)

Bazı tesbih ve duaların manaları

Soru: Namazda ve günlük hayatta okuduğumuz aşağıdaki duaların manaları nedir?

CEVAP

Kısaca yazalım:

Allahü ekber:

Allah büyüktür. [Allahü teâlâ, zihne gelen her şekilden ve hayallerden ve yarattığı mahluklara benzemekten uzak ve kâmillikle vasf olunan her şeyden, daha büyüktür.]

Sübhane rabbiyel azim:

Azim olan Rabbimi bütün noksanlıklardan tenzih ederim. [Her şeyden büyük olan Rabbimi her türlü ayıp ve noksan sıfatlardan münezzehtir ve mukaddes bilirim.]

Semiallahü limen hamideh:

Allahü teâlâ kendisine hamd eden iştir, bilir.

Rabbena lekel hamd:

Rabbim sana hamd olsun.

Sübhane rabbiyel a'la:

Her şeyden yüksek, yüce olan Rabbimi bütün noksan sıfatlardan münezzehtir ve mukaddes bilirim.

Esselamü aleyküm ve rahmetullahi ve berekatühü:

Huzur ve selamet, Allahü teâlânın rahmeti ve bereketi sizin üzerinize olsun.

Allahümme entesselam ve minkesselam tebarekte ya zelcelali vel ikram:

Ya Rabbi sen selamsın, selam da sendendir [bütün afetlerden sen korursun]. Yüceltmeye ve saygıya layık olan sensin.

İstigfar: Estagfirullah: Allah'ım beni affet.

İstigfar duası: Estagfirullah el-azim ellezi la ilahe illa hüv elhayyel kayyume ve etübü ileyh:

Büyük Allah'ım, günahlarımı affet. Her şeyi yoktan var eden ve her an varlıkta durduran, yalnız Sensin! Sen hep varsın!

Estagfirullah min külli ma kerihallah:

Ya Rabbi, razı olmadığın, beğenmediğin şeylerden, yaptıklarımı af et, yapmadıklarımı da yapmaktan koru!

Tehlil:

La ilahe illallah veya (La ilahe illallahü vahdehü la şerike leh, lehül-mülkü ve lehül-hamdü ve hüve alâ külli şeyin kadir):

Allah'tan başka ilah yoktur. O tektir ve ortağı yoktur. Mülk onundur. Hamd edilmeye layık olan Odur. Onun her şeye gücü yeter.

Sübhane rabbiyel aliyyil a'lel vehhab:

İhsanı bol olan yüce Rabbimi tenzih ederim.

Allahümmahşurna fi zümretissalihin:

Allah'ım bizi salihlerle haşret.

Tesbih: Sübhanallah: Allah'ım seni noksan sıfatlardan tenzih ederim.

Tekbir: Allahü ekber: Allah büyüktür

Tahmid: Elhamdülillah: Allah'a hamd, şükrederim

Temcid: Lâ havle velâ kuvvete illâ billah: Her türlü kuvvet ve kudret ancak Allah'tandır.

Âmin: Kabul et ya Rabbi.

La ilahe illallah:

Allah'tan başka ilah yok demektir. Yani İbadet olunmaya hakkı olan, yalnız Allahü teâlâdır, hak üzere başka mabud yoktur. Her şeyi yaratan bir Allah vardır, ortağı ve benzeri yoktur.

Muhammedün Resûlüllah:

Muhammed aleyhisselam Allahü teâlânın resulüdür.

Kelime-i tevhid:

La ilahe illallah Muhammedün Resûlüllah:

Allah'tan gayri ilah yoktur. Muhammed aleyhisselam Onun resulüdür.

Kelime-i şehadet:

Eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resulühü:

Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed aleyhisselamın Allah'ın kulu ve Resulü olduğuna şahadet ederim. Yani görmüş gibi bilir ve bildiririm ki, Allahü teâlâdan başka, varlığı lazım olan, ibadet ve itaat olunmaya hakkı olan, hiç ilah, hiçbir kimse yoktur. Yine görmüş gibi bilir, bildiririm ki, Muhammed aleyhisselam, Allahü teâlânın kulu ve son Peygamberidir. [Onun gönderilmesi ile, Ondan önceki Peygamberlerin dinleri tamam olmuş, hükümleri kalmamıştır. Sonsuz mutluluğa kavuşmak için, ancak Ona uymak lazımdır. Onun din ile ilgili her sözü, Allahü teâlâ tarafından kendisine bildirilmiştir. Hepsî doğrudur. Yanlışlık ihtimali yoktur.]

Rabbenâ âtinâ fid-dünyâ haseneten ve fil-âhireti haseneten vakınâ azaben-nâr:

Ey Rabbimiz, bize dünya ve ahirette iyilik ver, bizi Cehennem azabından koru!

Rabbenağfirlî veli vâlideyye ve lil-mü'minine yevme yekumul hisab:

Ey Rabbimiz, kıyamette hesap olunacağı gün beni, ana-babamı ve müminleri bağışla!

Salevat: [En kısası]

Allahümme salli alâ Muhammed ve alâ âli Muhammed:

Allah'ım Muhammed aleyhisselama ve Onun âline salat-ü selam olsun.

Telbiye:

Lebbeyk Allâhümme lebbeyk, lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk, innel hamde venni'mete leke vel mülk, lâ şerîke lek:

Buyur emret, ey varlığı mutlak lazım olan Allah'ım, emrine hazırım ve ilahi iradene itaat ederim. Senin benzerin ve ortağın yoktur.

Teşrik tekbiri:

Allahü ekber, Allahü ekber. La ilahe illallah. Vallahü ekber, Allahü ekber ve lillahil-hamd:

Allah büyüktür, Ondan başka ilah yoktur, hamd ancak Allah içindir.

Sabah ve akşam okunan iman duası:

Allahümme inni euzü bike min en üşrike bike şey-en ve ene alemü ve estağfirü-ke li-ma la-alemü inneke ente allamül-guyub:

Allah'ım bilerek şirk koştuktan sana sığınırım. Bilmeyerek koştumsa beni affet, Sen her şeyi bilirsin.

Yemek duası:

El-hamdü-lillahillezi eşbeana ve ervana min-gayrı-havlin minna ve la kuvveh. Allahümme at'imhüm kema at'amuna. Allahümmerzukna kalben takıyyen, mines-şirki beriyyen lâ kâfiren ve şakıyyen vel-hamdülillahi rabbilâlemin:

Bizim gücümüz kuvvetimiz olmadan, bizi nimetleri ile doyuran ve susuzluğumuzu gideren Allahü teâlâyâ hamd olsun. Ya Rabbi, bize bu yemeğin hazırlanmasında emeği geçen ve bize bu nimetleri ikram edenlere sen de ikram et. Ya Rabbi, bizim kalbimizi şirk ve kötülüklerden koru. Bizlere, dinimizin emirlerine uyan bir kalb nasip eyle.

Şükür duası:

Allahümme mâ esbaha bi min nimetin ev bi-ehadin min halkıke, fe minke vahdeke, lâ şerike leke, fe lekel hamdû ve lekeşşükür:

Ya Rabbi, bana ve diğer yarattıklarına verdiğin maddi ve manevi nimetlerin sabaha (akşama) kadar bizim yanımızda kalması yalnız Sendendir. Senin ortağın yoktur. Sana hamd ve şükrediyoruz.

[Akşam okurken (Mâ esbaha) yerine (Mâ emsa) demelidir.]

Peygamber efendimizin çok okuduğu dua:

Allahümme inni eselükes-sıhhate vel-afiyete vel-emanete ve hüsnel-hulkı verrıdae bilkaderi birahmetike ya Erhamerrahimin:

Ya Rabbi, senden, sıhhat ve afiyet ve emanete riayet etmek [hıyanet etmemek] ve güzel ahlak ve kaderden razı olmak istiyorum. Ey merhamet sahiplerinin en merhametlisi! Merhametin hakkı için, bunları bana ver!

Öfkelenince okunacak dua:

Allahümmağfir li-zenbi ve ezhib gayza kalbi ve ecirni mineş-şeytan:

Ya Rabbi! Günahımı af eyle. Beni kalbimdeki öfkeden ve şeytanın vesvesesinden kurtar.

Biri ölünce okunan âyet:

İnna lillah ve inna ileyhi raciun:

"Elbette biz, Allahü teâlânın kuluyuz, ölümden sonra dirilerek yine Ona döneceğiz."

[Dinde sebat edip son nefeste iman ile ölmek için:](#)

Allahümme, ya mukallibel kulüb, sebbit kalbi, alâ dinik:

Ey büyük Allah'ım, kalbleri iyiden kötüye, kötüden iyiye çeviren, ancak Sensin. Kalbimi, dininde sâbit kıl, dininden döndürme, Müslümanlıktan ayırma!

Tecdid-i iman ve nikah duası:

Allahümme innî ürîdü en üceddidel-îmâne ven-nikaha tecdîden bikavli la ilahe illallah Muhammedün Resûlullah:

Ya Rabbi, la ilahe illallah Muhammedün Resûlullah diyerek imanımı ve nikahımı tazeliyorum.

Sübthaneke'nin manası:

Ey Allah'ım! Seni noksanlıklardan tenzih eder, bütün kemal sıfatlarıyla tavsif ederim. Sana hamd ederim. Senin ismin yücedir. (Ve Senin şânın her şeyin üstündedir). Senden başka ilah yoktur.

Ettehiyyatü'nün manası:

Her türlü hürmet, salevat ve bütün iyilikler Allah'a mahsustur. Ey Nebiy-yi zişân! Allah'ın selam, rahmet ve bereketi senin üzerine olsun. Selam, bizim ve Allah'ın salih kullarının üzerine olsun. Şehadet ederim ki, Allah birdir ve yine şehadet ederim ki, Muhammed (aleyhisselam) Onun kulu ve resulüdür.

Allahümme salî'nin manası:

Ey Allah'ım! İbrahim'e "aleyhisselam" ve âline rahmet ettiğin gibi, (Efendimiz) Muhammed'e "aleyhisselam" ve âline de rahmet eyle. Muhakkak sen Hamid ve Mecidsin.

Allahümme barik'in manası:

Ey Allah'ım! İbrahim'e "aleyhisselam" ve âline bereketler ihsan ettiğin gibi, (Efendimiz) Muhammed'e "aleyhisselam" ve âline de bereketler ihsan eyle. Muhakkak sen Hamid ve Mecidsin.

Kunut duasının manası:

Ey Allah'ım! Biz senden yardım dileriz. Sana istigfar ederiz. Senden hidayet isteriz. Sana iman ederiz. Sana tevbe ve sana tevekkül ederiz. Bütün hayırlarla seni överiz. Sana (nimetlerine) şükreder, küfran-ı nimet etmeyiz. Sana karşı fık ve fücür edeni atar ve terk ederiz.

Ey Allah'ım! Ancak sana ibadet eder, namaz kılar, secde eder, sana koşar ve iltica ederiz. Rahmetini reca (ümit) eyler ve azabından korkarız. Çünkü senin azabın gerçeği örten kâfirlere mutlaka ulaşır.

Âyet-el kürsî'nin mealî:

(Allah, Ondan başka ilah olmayan, kendisini uyuklama ve uyku tutmayan, diri, her an yaratıklarını gözetip durandır. Göklerde olan ve yerde olan ancak Onundur. Onun izni olmadan katında şefaata edecek kimdir? Onların işlediklerini ve işleyeceklerini bilir, dilediğinden başka ilminden hiçbir şeyi kavrayamazlar. Hükümrânlığı gökleri ve yeri kaplamıştır, onların gözetilmesi Ona ağır gelmez. O yücedir, büyüktür.) [Bekara 255]